

VN/18505/2021
VN/18505/2021-UM-676

18.01.2023

Minna-Kaisa Liukko/Konsulipalvelut

Hallintovaliokunnalle

Ulkoministeriön asiantuntijalausunto; HE 132/2022 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt ulkoministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 132/2022 vp).

Esityksen tavoitteena on uudistaa henkilötunnusjärjestelmää mahdollistamalla henkilötunnuksen myöntäminen ulkomaalaisille nykyistä laajemmin, mahdollistamalla sähköinen etärekisteröityminen väestötietojärjestelmään, kehittämällä väestötietojärjestelmän identiteettihallintaa, vähentämällä organisaatiokohtaisten yksilöivien tunnusten tarvetta, luomalla edellytykset kokonaan uuden yksilöintitunnuksen käyttöönotolle sekä täsmentämällä henkilötunnuksen käsittelyä koskevia säännöksiä. Henkilötunnuksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi poistamalla siitä tieto henkilön sukupuolesta. Ennen sääntelyn voimaantuloa annetut henkilötunnukset pysyisivät ennallaan, muuta niistäkään ei tulisi enää muutoksen jälkeen päätellä henkilön sukupuolta.

Ulkoministeriö on antanut esityksestä lausunnon 4.3.2022. Ulkoministeriö on lausunnossaan kannattanut esityksen tavoitteita ja pitänyt niitä perusteltuina.

Nykytilanteessa oleskeluluvan hakijan on saadaksesen henkilötunnuksen oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä tunnistauduttava ulkomailla Suomen edustustossa, jossa henkilön tunnistaminen tehdään edustuston virkailijan toimesta. Henkilötunnus myönnetään Maahanmuuttovirastossa oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä.

Esityksessä ehdotettu muutos, jonka mukaan henkilötunnus voitaisiin antaa ulkoisen palveluntarjoajan tekemän tunnistamisen perusteella, on tärkeä. Uudistus sujuvoittaa ja nopeuttaa maahantuloprosessia ennen kaikkea hakijan näkökulmasta. Hakija voisi asioida yksinomaan ulkoisten palveluntarjoajan luona eikä hänen enää tarvitsisi käydä edustustossa erikseen tunnistautumassa henkilötunnuksen saamiseksi. Myös edustustojen henkilöstöresursseihin muutoksella on positiivinen vaikutus.

Ulkoministeriö on ulkoistanut oleskelulupahakemusten vastaanoton ulkoiselle palveluntarjoajalle tällä hetkellä 13 maassa. Ulkoistamistoiminnan edellytyksistä, valvonnasta ja niistä tehtävistä, jotka voidaan ulkoistaa säädetään ulkomaalaislaissa (301/2004). Ulkomaalaislain mukaan ulkoinen palveluntarjoaja voi jo tällä hetkellä tarkistaa oleskeluluvan hakijan henkilöllisyyden niissä kohteissa, joissa ulkoministeriö on VFS Global –yhtiön kanssa sopinut oleskelulupatehtävien ulkoistamisesta. Henkilötunnusta ei kuitenkaan tämän henkilöllisyyden tarkastamisen perusteella voida antaa.

Ulkoministeriö pitää kannatettavana myös etärekisteröintimahdollisuuden käyttöönottoa. Sen avulla ulkomaan kansalainen voisi halutessaan rekisteröityä väestötietojärjestelmään mobiilisovellusta hyödyntäen jo ennen Suomeen saapumistaan. Tämä voisi vaikuttaa myönteisesti ulkoasiainhallinnon lupahallinnon piiriin kuuluvien henkilöiden sujuvampaan asettumiseen Suomeen.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi